

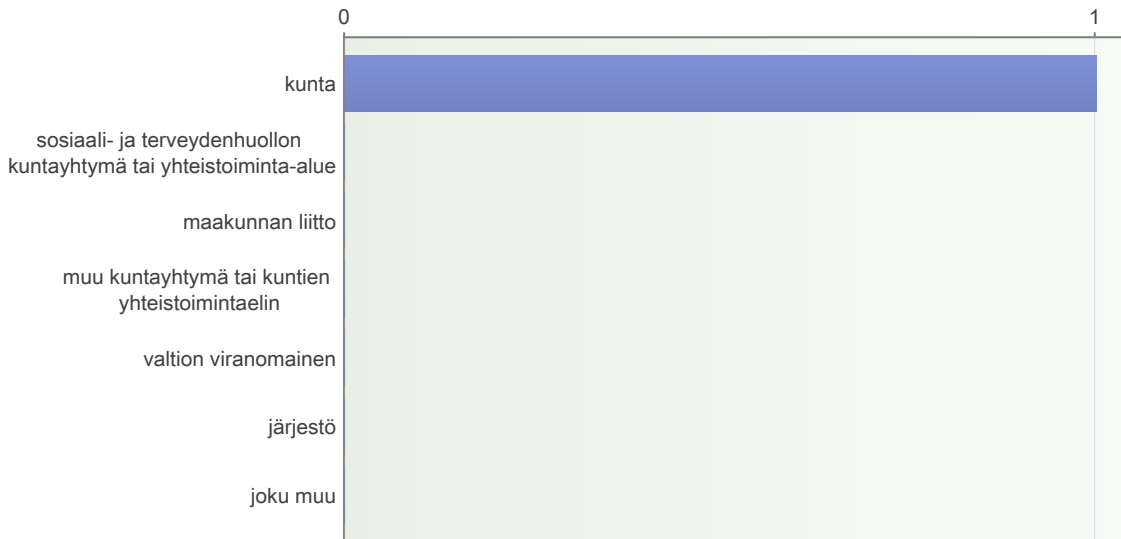
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Tohmajärven kunta	Olli Riikonen	040 105 4001	31.10.2016	Kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty uudistus mahdollistaa kaikkien asetettujen tavoitteiden saavuttamisen, mutta ei takaa mitään. Lakien soveltaminen käytäntöön ratkaisee. Palveluiden yhdenvertainen saatavuus on tavoitteenakin mahdoton jo pelkästään maantieteellisten tosiasioiden vuoksi. Terveys- ja hyvinvointieroja kaventaminenkaan ei ole tavoitteena järkevä, koska eroja voi kaventaa myös heikentämällä parhaassa asemassa olevien tilannetta. Tärkeintä onkin heikoimmassa asemassa olevien tilanteen parantaminen. Heitä ovat työelämän ulkopuolella olevat, joilla ei ole sosiaalista tukiverkostoa ympärillään ja jotka eivät edes palveluita tarvitessaan kykene tai halua hakeutua autettavaksi.

On myös tunnistettava julkisen palvelujärjestelmän rajoitteet: Onpa lainsäädäntö ja sote-palvelujärjestelmä millainen tahansa, ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat ratkaisevasti muutkin tekijät kuin sosiaali- ja terveystalouden saatavuus ja laatu.

Tohmajärven kunnan näkökulmasta sote-palveluiden rahoitusvastuusta vapautuminen poistaa ratkaisevan osan kuntatalouden kustannuksista ja siihen liittyvästä epävarmuudesta. Järjestämismääräysten poistuminen merkitsee myös päätösvallan kaventumista. Tohmajärven asukkaiden näkökulmasta uudistuksen suurimpana uhkana on sote-palveluiden paikallinen heikentyminen.

Uudistus ei saa johtaa perustason sosiaali- ja terveyspalveluiden keskittämiseen ja etäännyttämiseen. Kaiken ikäiselle väestölle läheltä saatavat peruspalvelut ovat tärkeä asia. Sote-palveluiden paikallinen saatavuus vaikuttaa merkittävästi kuntien elinvoimaan ja mahdollisuuksiin edistää yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Kysymys on suoraan myös sosiaali- ja terveysalan työpaikoista. Valtion tulee käyttää ohjaavaa rooliaan palveluiden paikallisen saatavuuden turvaamiseen. Tämä on yksi keskeinen keino varmistaa yhdenvertaisuutta ja hillitä hyvinvointierojen kasvua.

Palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta monikanavarahoituksen purkamisessa olisi pitänyt edetä rohkeammin. Kelan kautta rahoitettavat matkat ja sairauspäivärahat pitäisi siirtää sote-palveluista vastuullisten maakuntien kustannettavaksi. Sote-palveluiden järjestäjällä pitäisi olla vastuu kaikista sairastamiseen liittyvistä oheiskustannuksista, jolloin ei tule mahdollisuutta julkisten kustannusten siirtelyyn taskusta toiseen.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tältäkin osin lainsäädäntö mahdollistaa paljon, mutta ei takaa mitään.

3 miljardin kasvunhillintätavoite vuoteen 2029 mennessä on yksi uudistuksen keskeinen perustelu. Olisi paikallaan ilmoittaa, mikä on se kustannustaso, johon verrataan, jolloin keväällä 2030 voidaan yhteisesti arvioida uudistuksen onnistumista. Muuten uudistuksen taloudellisen ulottuvuuden arviointi on jälkikäteen mahdotonta.. Muutoinkin tuo asetettu kustannusmaali on äärimmäisen epämääräinen, koska kustannuskehitykseen vaikuttavia muuttujia on lähes rajattomasti, eikä ole mahdollista ennustaa myöskään nykyisen järjestämistavan tulevaa kustannuskehitystä.

Tähän asti kuntien vastuulla olleiden sote-menojen kasvua ovat selittäneet erityisesti valtion päätöksentekijöiden kunnille säilyttämät palveluvelvoitteet laatu- ja saatavuusnormineen. Nyt kun eduskunta joutuu kantamaan lähes täysimääräisesti vastuun sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksen riittävydestä, se voi osaltaan hillitä intoa säätää lakeja, jotka kasvattavat kustannuksia. Tämä on uudistuksen ehkä kaikista merkittävin vaikutus ja osaltaan voi edistää tuon tavoitteen saavuttamista.

Valtion toimien lisäksi kustannuskehitykseen ovat vaikuttaneet yleinen talouskehitys, valtakunnalliset palkkaratkaisut sekä lääketieteen ja teknologian kehitys ja niiden käyttöönotto. Tähänkin asti kustannuskehityksen ennakointi on ollut vaikeaa ja pitkällä yli 10 vuoden aikajänteellä jokseenkin mahdotonta. Näin se on jatkossakin.

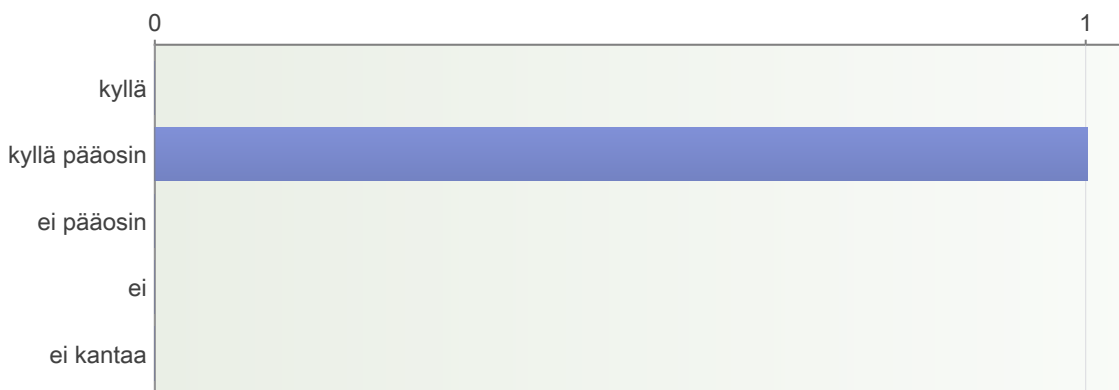
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Ei toteudu. Maakunnan asukkaiden valitsemat päättäjät ovat tiukasti valtion talutusnuorassa, kun tehtävät ja rahoitus tulevat suoraan valtiolta. Jos ja kun tässä vaiheessa maakunnille ei tulla antamaan verotusoikeutta, kansanvaltaisuutta voi vahvistaa antamalla maakunnille mahdollisimman vapaat kädet palveluiden järjestämisen ja tuottamistapojen valinnassa.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

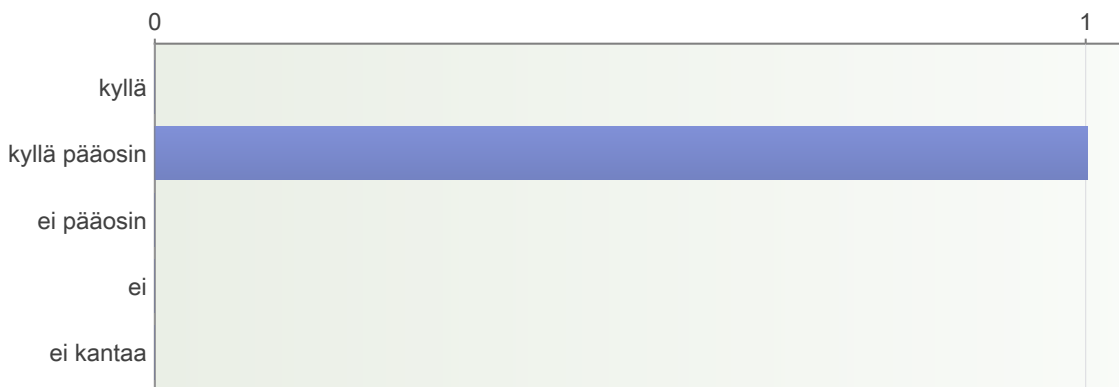

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Yhdymme Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausuntoon.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

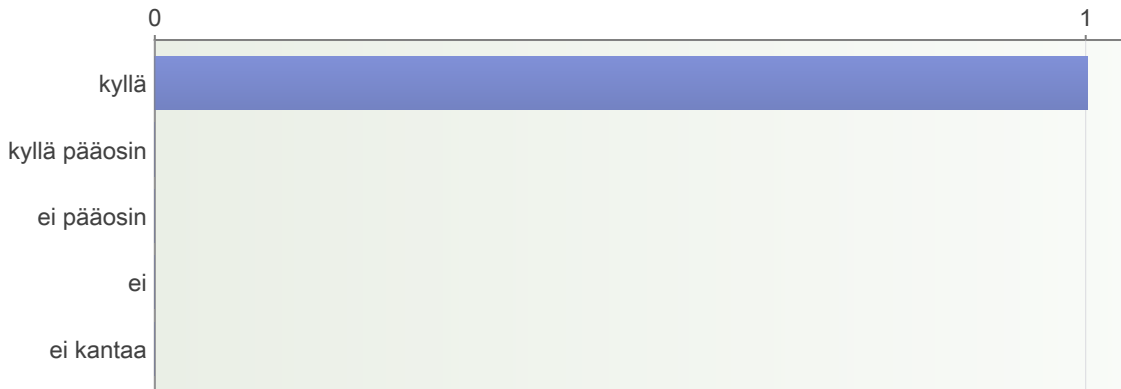

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Olemme kyllä pystyneet huolehtimaan toimivasti ja tehokkaasti maaseutu- ja lomituspalveluista myös kuntapohjaisesti. Näidenkin palveluiden osalta on myös maakunnissa toimittava siten, että palvelut ja työpaikat pidetään lähellä asiakkaita. Muilta osin yhdyimme Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausuntoon.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

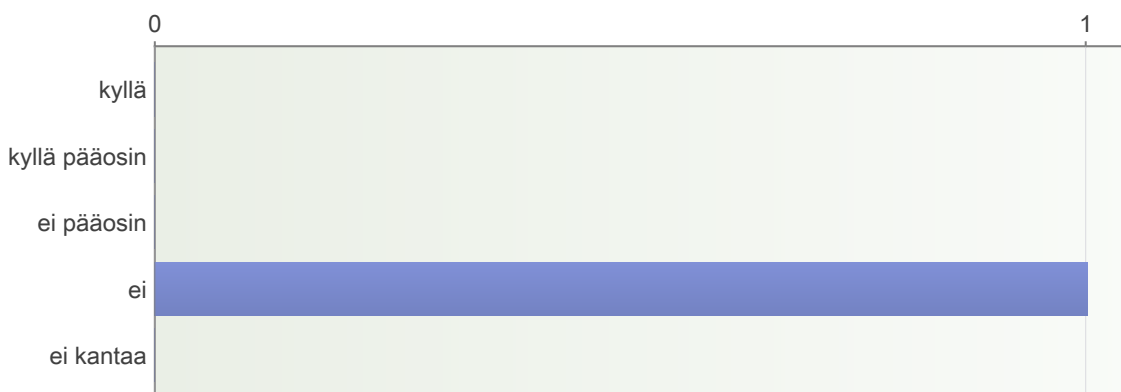
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

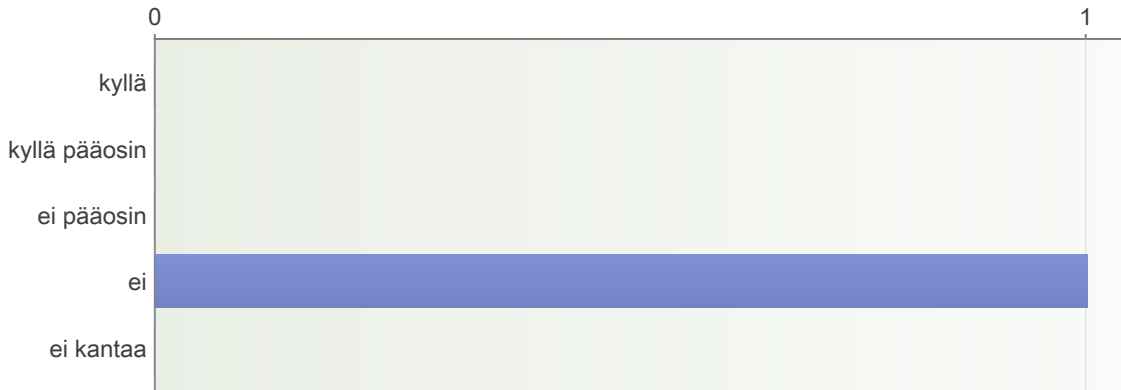
Avoimet vastaukset: ei

- Valtuustolle mahdollisuus päättää tarkoituksenmukaisesta organisoitumisesta. Maakuntalakiuonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla on oltava suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategiaan linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen. Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo

esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

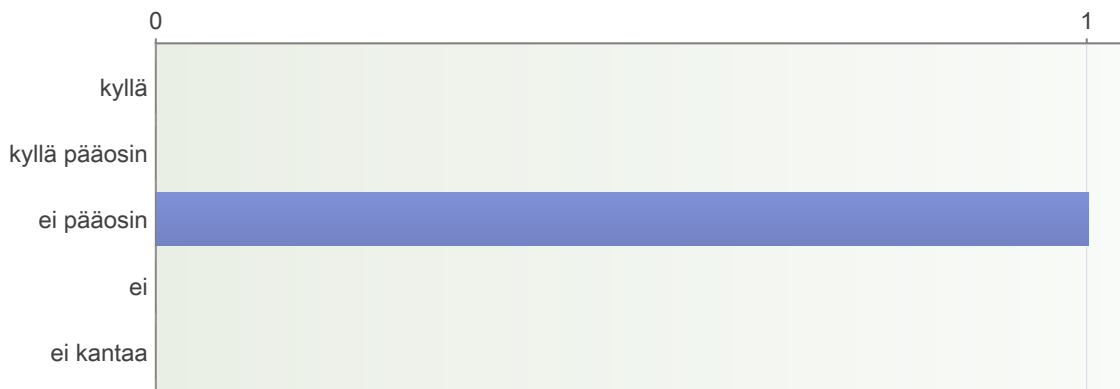
- Rahoituksen perustuttava todelliseen palvelutarpeeseen: Maakuntien verotusoikeus takaa aidon itsehallinnon. Maakuntien rahoituksen perustuminen todelliseen palvelutarpeeseen on oikeudenmukainen linjaus ja parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta. Rahoituksen maakunnille on tultava yleiskatteellisena, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että monikanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

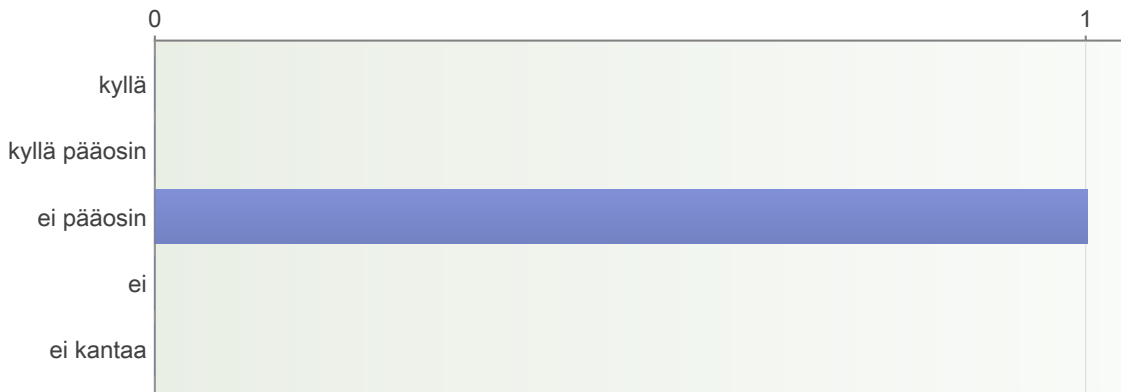

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valitettavasti tämänkaltaiset kirjaukset laissa jäävät erittäin tulkinnanvaraisiksi. Koko uudistuksen suurimpia uhkia yhdenvertaisuuden kannalta on, jos palveluita ryhdytään laajasti keskittämään maakunta- tai seutukeskuksiin. Terveyspalvelujen toimivuuden kannalta etenkin päiväaikaisen lääkäri- ja hammaslääkäripalvelun saatavuus on turvattava kaikissa kunnissa. Palveluiden saatavuuden kannalta on olennaista myös valinnanvapausmallin toteuttamistapa, josta ei ole vielä päätöksiä.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

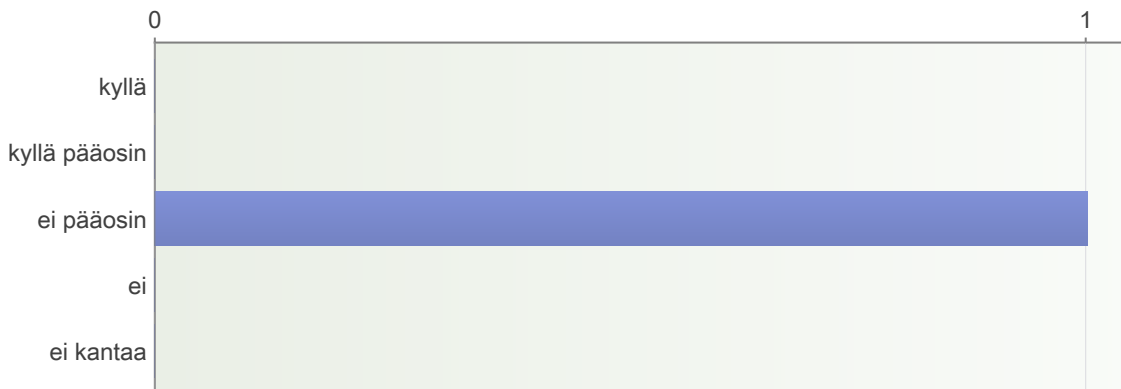

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yhteistyösopimus tulisi olla irtisanottavissa mikäli jonkin maakunnan osalta palvelun saatavuus, yhdenvertaisuus tai kustannustehokkuus ei toteudu.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

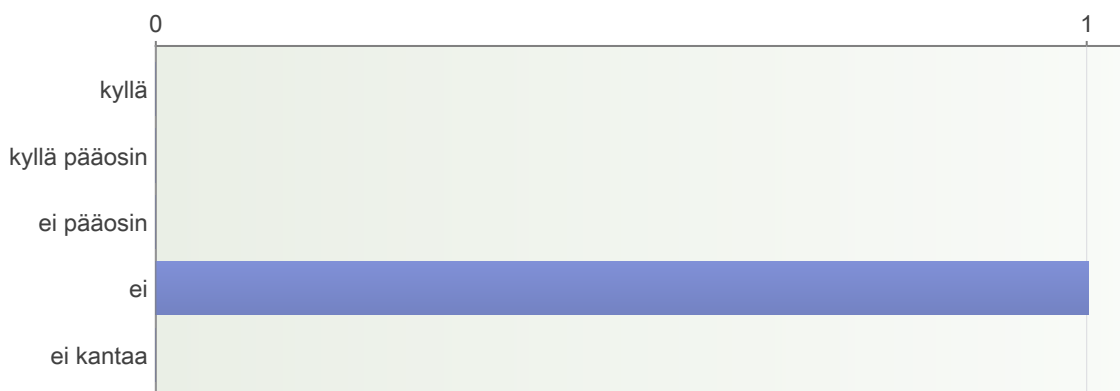
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

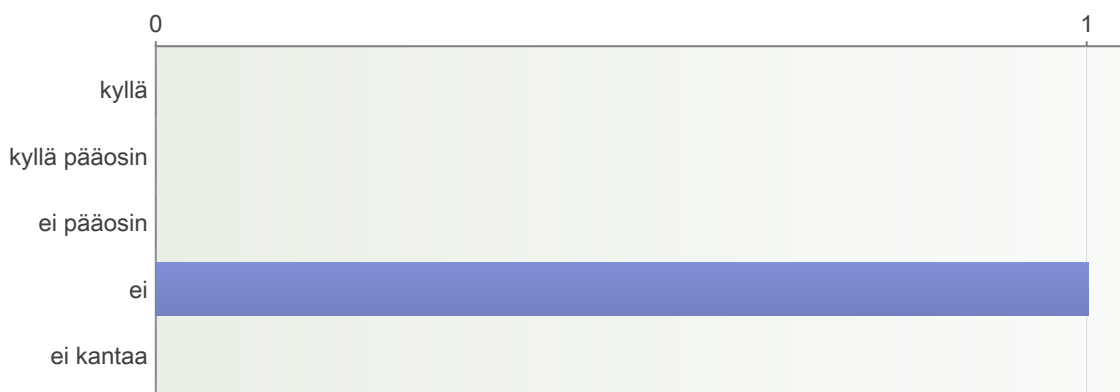
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

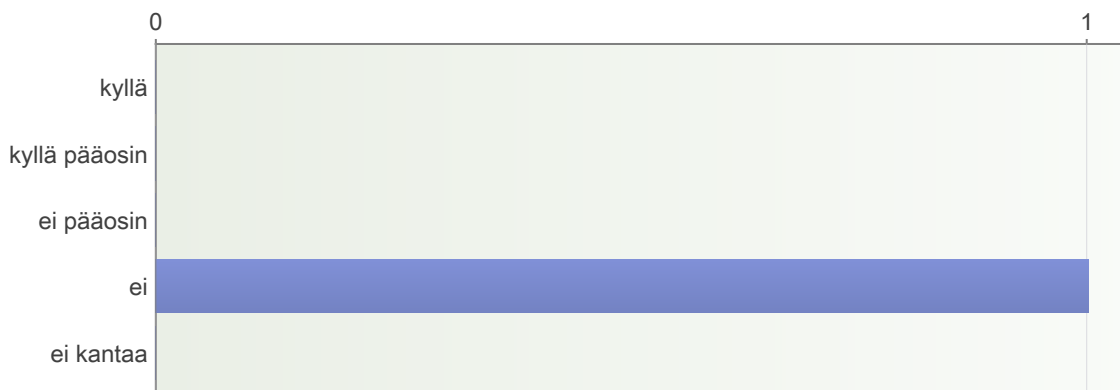

Avoimet vastaukset: ei

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

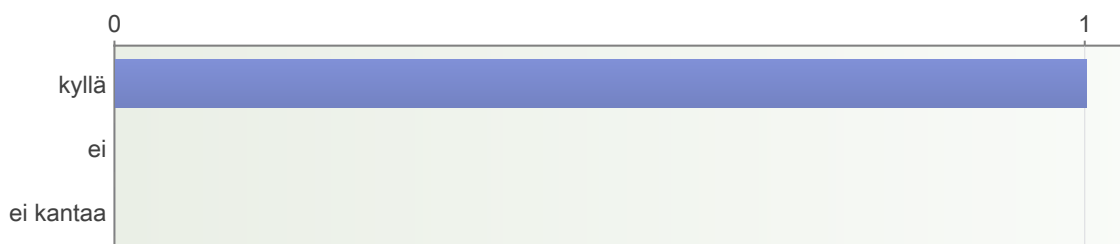
Avoimet vastaukset: ei

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Ei vastauksia.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

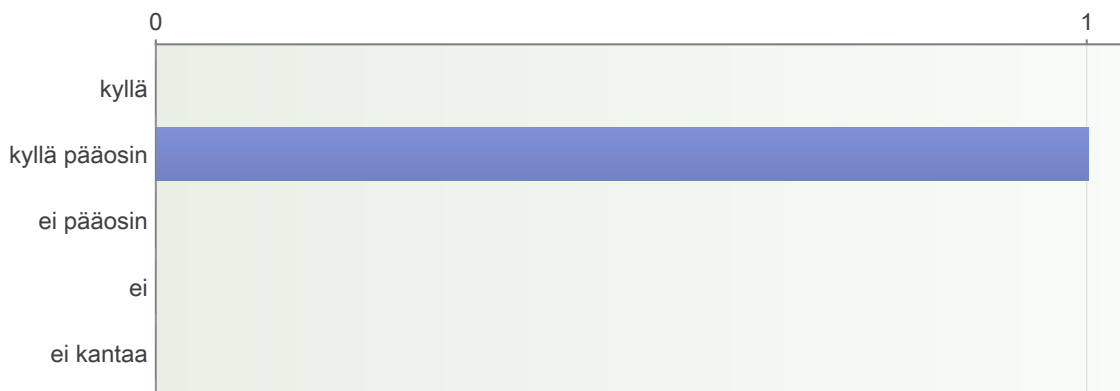
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymyksen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väli aikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulon 2 luvussa. Onko väli aikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

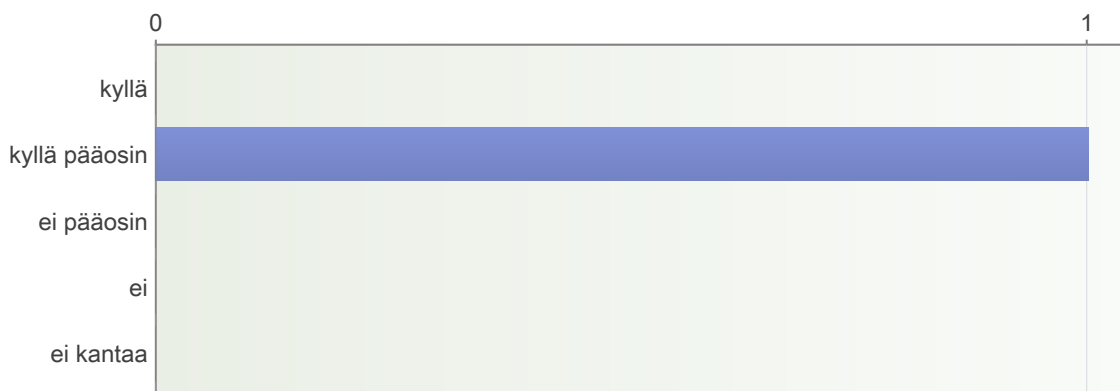
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

22. 20. Voimaantulon 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

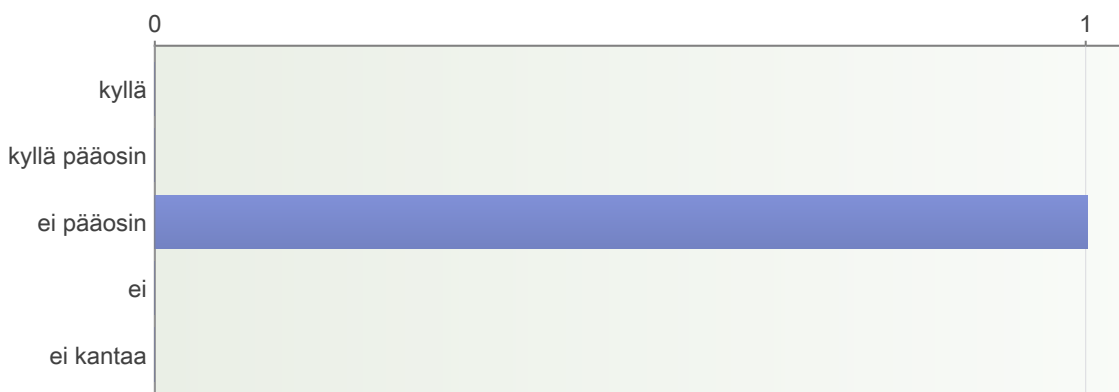

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Tohmajärven palvelut on ulkoistettu vuoden 2018 loppuun sakkaa yksityiselle palveluntuottajalle. Lakiesitys ei erikseen ota kantaa ulkoistettujen, mutta julkisen järjestäjän toimeksiannosta toimivien yksityisten toimijoiden henkilöstön tilanteeseen. Olettaa sopii, että tällaisen toiminnan piirissä oleva henkilöstö, joka on ns. lainassa julkiselta toimijalta, on vastaavaan tapaan liikkeenluovutuksen piirissä.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

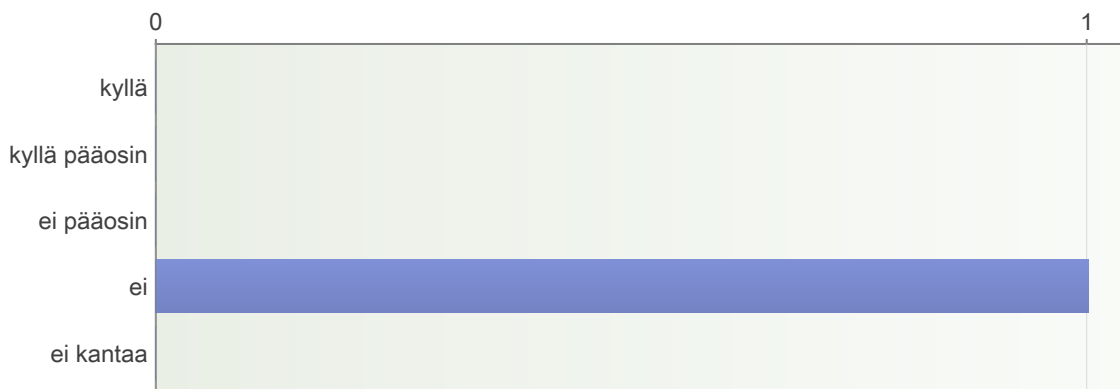
Vastaajien määrä: 1

- Se, että kunnat menettävät oikeuden sote-palveluiden järjestämiseen ja sitä kautta päätösvaltaan kiinteistöjen käytöstä, mutta ne veloitettaisiin edelleen omistamaan sote-palveluihin tarvittavat tilat, on epä johdonmukainen. Kiinteistölinjauksilla ei saa luoda vääränlaista kannustinta palveluiden karsimiseen ja keskittämiseen maaseutupaikkakunnilla. Maakunnalla pitäisi olla velvoite lunastaa kunnilta sote-kiinteistöt vähintään niiden tasearvolla. Vaihtoehtoisesti kiinteistöt pitää vuokrata pitkäaikaisella vuokrasopimuksella kokonaan. On erittäin suuri vaara, että kunnilta vuokrattavien kiinteistöjen määrää vähentämällä pyritään tekemään kustannussäästöjä. On helposti ennustettavissa, että tästä kärsisivät etenkin maaseutukunnat, joissa palvelut heikkenisivät ja sote-kiinteistöille on vaikea löytää jatkokäyttöä.

Toimitila- ja kiinteistöhallinnon tehtävien osalta maakunnan tulisi itse saada päättää tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta toimintatavasta. Valtakunnallisen yhtiön sijaan tämä olisi tehokkaampi toimintatapa ja parantaisi maakunnan taloudellista liikkumavaraa.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Sääntely on tarpeetonta. Verotus on yksi kuntien välinen kilpailukeino, eikä missään kunnassa ole halua korottaa veroja ilman välttämätöntä tarvetta. Yleensä verotuksen kiristämistarpeeseen syynä ovat valtion päätökset palveluvelvoitteiden kasvattamiseksi tai valtionosuusjärjestelmän muutokset. Tärkeintä onkin huolehtia valtion puolelta siitä, että kuntatalouteen ei kohdistu ylimääräisiä paineita tulevina vuosina.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

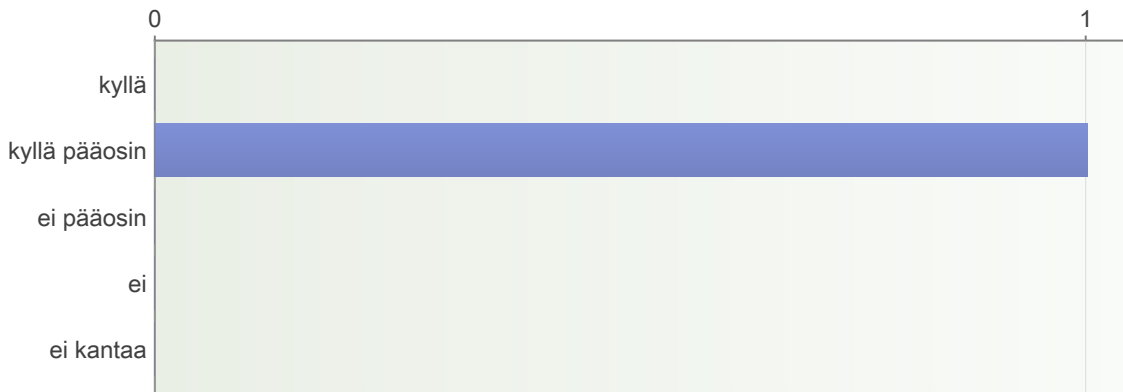

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Esitysluonnoksessa maakunnat ovat aivan liian tiukassa ja yksityiskohtaisessa valtionohjauksessa. Maakunnille on turvattava aito itsehallinto, mitä vahvistaisi maakuntien verotusoikeuden toteuttaminen uudistuksen myöhemmässä vaiheessa. Maakuntien kannalta ongelmana on nähtävä valtion rahoitukseen liittyvä tiukka ja yksityiskohtainen ohjaus. Maakunnilla ei verotusoikeuden puuttumisen takia ole juurikaan talouden liikkumavaraa palvelujen järjestämisessä. Lainanotto on rajattu tiukasti valtiolta saatavaan lainaan tai takaukseen. Asiakasmaksut palvelujen käytöstä ovat yksi tulonlähde maakunnille, mutta siitä ei saa tulla lähes ainoa keskeinen instrumentti talouden säätelyssä. Vaarana on, että asiakasmaksut eriytyvät maan eri osien kesken ja tämä vaarantaa koko uudistuksenkin perusteena olevan tasa-arvon kansaisten välillä. Pohjois-Karjalassa asukkaiden tulotaso on maan alhaisimpia ja tässä mielessä vaarana on, että käytettävissä olevista tuloista suhteellisen suuri osuus menisi peruspalveluihin. (=Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausunto)

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

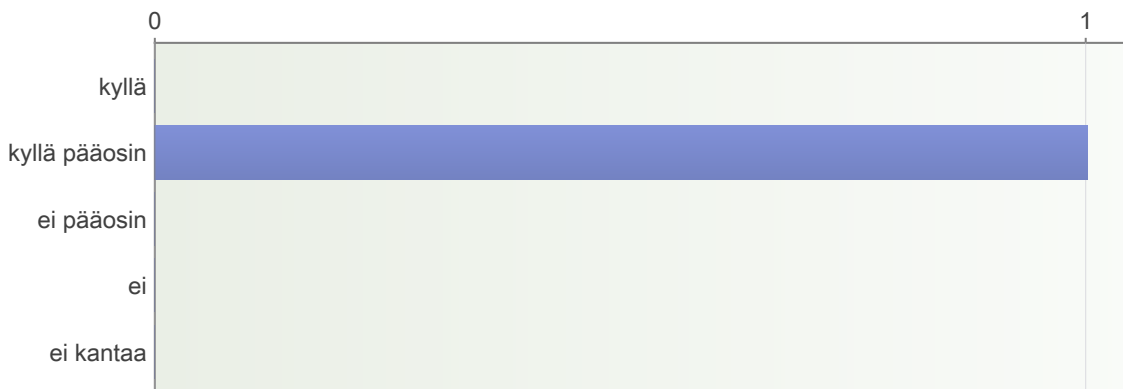
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

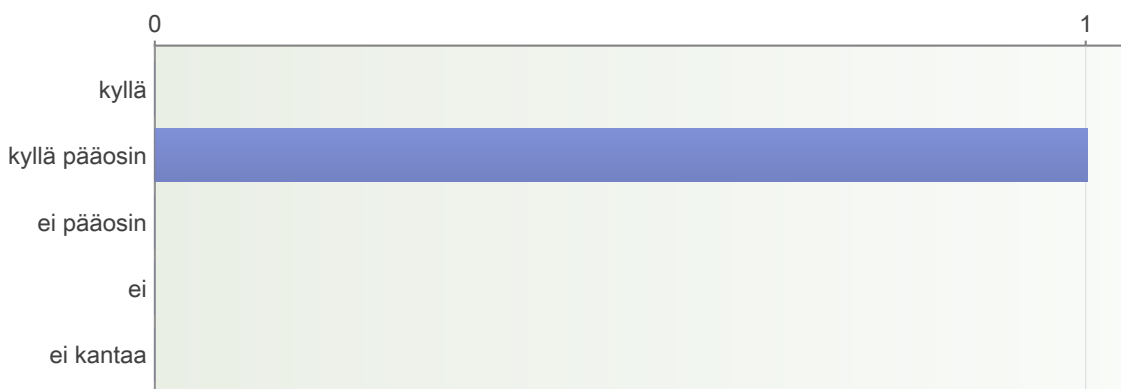
Avoimet vastaukset: kyllä

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidätkö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

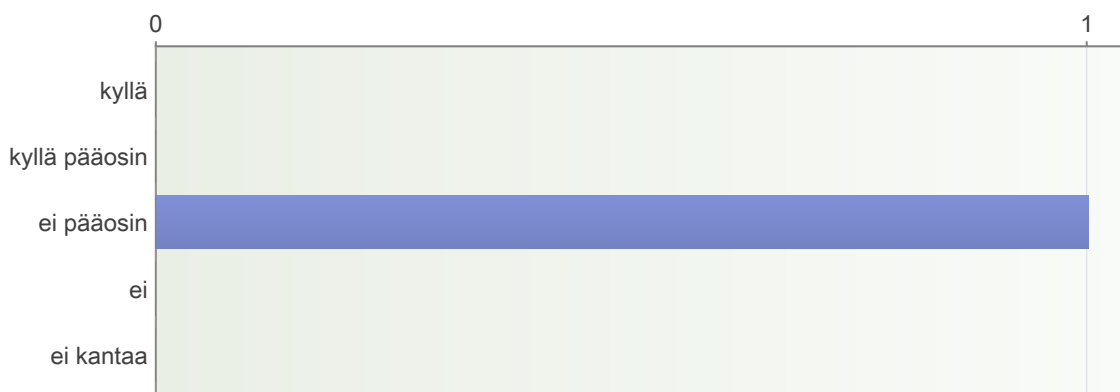
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

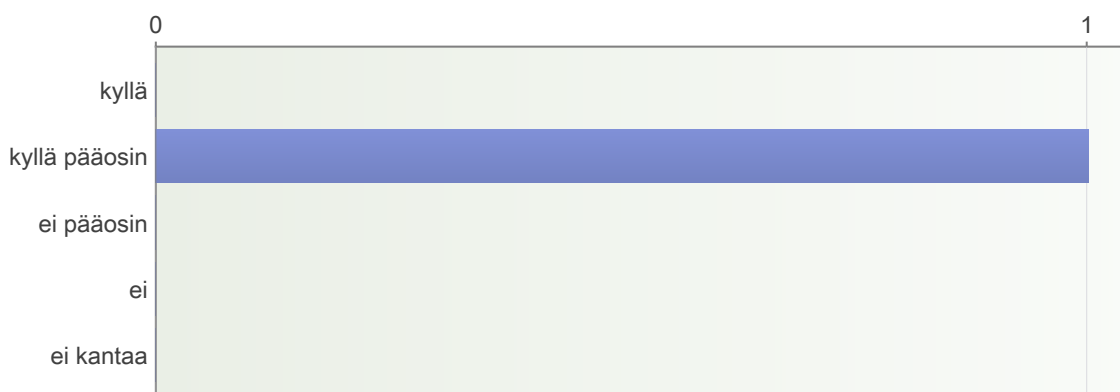
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtiosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntalaisten verotuksen erot ovat repeämässä erittäin suuriksi maakuntauudistuksen kylkiäisenä – eivät euromääräisesti, vaan suhteellisesti. Kyse on periaatteellisesti ja käytännöllisestikin suuresta asiasta.

Tällä hetkellä halvinta kunnallisveroa peritään varakkaiden asukkaiden Kauniaisissa, jossa veroprosentti on 16,5. Korkein kunnallisveroprosentti 22,5 on Savonlinnassa. Keveimmän ja kireimmän kuntaveron ääripäät ovat 6 %-yksikön päässä toisistaan. Savonlinnalaisen kunnallisvero on nyt noin 1,36-kertainen kauniaislaiseen verrattuna eli jokaista kauniaislaisen 100 veroeuroa kohti savonlinnalainen rahoittaa kaupunkinsa palveluita 136 eurolla. Kaikkien suomalaisten kunnallisveron keskiarvo on tänä vuonna 19,87 % ja kaikkien kuntien keskiarvo 20,60 %.

Sote- ja maakuntauudistus rahoitetaan mm. leikkaamalla kuntien verorahoitusta tasaisesti kaikilta kunnilta 12,3 %-yksiköllä. Tämä tarkoittaa sitä, että Kauniainen pystyy rahoittamaan jäljelle jäävät palvelut 4,2 prosentin kunnallisverolla (25,5 % nykyisestä). Savonlinnassa perittäväksi jää 10,2 prosenttia (45,3 % nykyisestä). Kun savonlinnalainen on tähän asti maksanut kunnallisveroa kauniaislaiseen verrattuna 1,36-kertaisesti, nyt verotusero repeääkin noin 2,5-kertaiseksi.

Tällä hetkellä kuntaverotus poikkeaa keskiarvosta noin 10 prosentilla suuntaan tai toiseen. Jatkossa keskimääräinen kunnallisvero on 8,3 % (tai kuntalaismäärällä painotetusti 7,57), halvimmassa Kauniaisissa mainitut 4,2 ja kalleimmassa Savonlinnassa 10,2. Jos haluttaisiin säilyttää suhteellinen vaihtelu ennallaan, kunnallisvero vaihtelisi noin 1 %-yksiköllä keskiarvosta suuntaan tai toiseen.

Maakuntatasoisesti (vuoden 2014 luvuilla) tarkasteltuna Uudellamaalla oli halvin kunnallisvero eli 18,80. Pohjois-Karjalassa veroprosentti keskimäärin 20,74. Pohjoiskarjalaiset maksoivat siis 10,3 % kireämpää kunnallisveroa kuin uusmaalaiset. Kuntien kustannukset (toimintakate) olivat 10,1 % korkeammat, kun sote on mukana (sote Uudellamaalla oli 3036 ja P-K:ssa 3479 €/as.).

Kuntiin jäljelle jäävät kustannukset (opetus- ja kulttuuritoimi, yhdyskuntapalvelut, muut menot) yhteensä Uudellamaalla vuonna -14 olivat 2314 €/as., Pohjois-Karjalassa 2021 €/as. Uudenmaan kunnissa kustannukset olivat siis 14,5 % korkeammat kuin Pohjois-Karjalan kunnissa.

Kun nykyisistä veroprosenteista vähennetään 12,3 %-yksikköä, joka kunnilta tasaisesti viedään sote- ja maakuntauudistuksen rahoittamiseen, jäljelle jää Uudellamaalla kunnallisveron tasoksi 6,5 ja Pohjois-Karjalassa 8,43. Absoluuttinen kunnallisverojen ero on siis jatkossakin noin 2 %-yksikköä, mutta suhteellisesti tilanne muuttuu radikaalisti. Kun nyt pohjoiskarjalaiset maksavat 10 % kalliimmista palveluistaan 10 % korkeampaa kunnallisveroa, jatkossa pohjoiskarjalaiset maksaisivat kunnallisveroa noin 30 % enemmän kuin uusmaalaiset, vaikka uusmaalaisen palvelut ilman sotea maksavat 14,5 % enemmän kuin pohjoiskarjalaisten.

Valtiosuusjärjestelmän ideana on tähän asti ollut varmistaa se, että kunnilla on jokseenkin tasaveroiset edellytykset järjestää niiden vastuulle säädettyjen palveluiden tarjoaminen tasaveroisesti joka puolella maata riippumatta siitä, mikä on niiden väestön kyky itse rahoittaa näitä palveluita. Valtiosuuksilla siis tasoitetaan kuntien erilaista tulopohjaa ja olosuhdetekijöistä kuten ikärakenteesta ja maantieteestä johtuvia kustannuseroja. Nyt on käynyt niin, että uusi valtiosuusmalli on jäänyt koko uudistuskokonaisuuden jakojäännökseksi ja sen tärkein tehtävä on sementoida nykyiset veroerot eri kunnissa asuvien suomalaisten välillä.

Muut kommentit:

Verotuloihin perustuvassa valtiosuuksien tasauksessa tulee huomioida kaikki kuntien verotulot, myös kiinteistöverot 100-prosenttisesti. Kiinteistöverotuksen kerryttämismahdollisuuksiin vaikuttavat ratkaisevasti matkailu ja voimalaitokset ja niihin taas luonnonolosuhteet, joille kunta ei mitään voi.

On hyvä, että varsin keinotekoinen ja valtionosuuskriteeriksi sopimaton ”työpaikkaomavaraisuus” poistuu.

Kielteistä:

Valtionosuusjärjestelmästä on jouduttu rakentamaan selkiintymätön kokonaisuus, mikä johtuu tiukan aikataulun pohjalta eteenpäin vietävästä kuntien ja maakuntien toiminnan ja talouden suuresta muutoksesta.

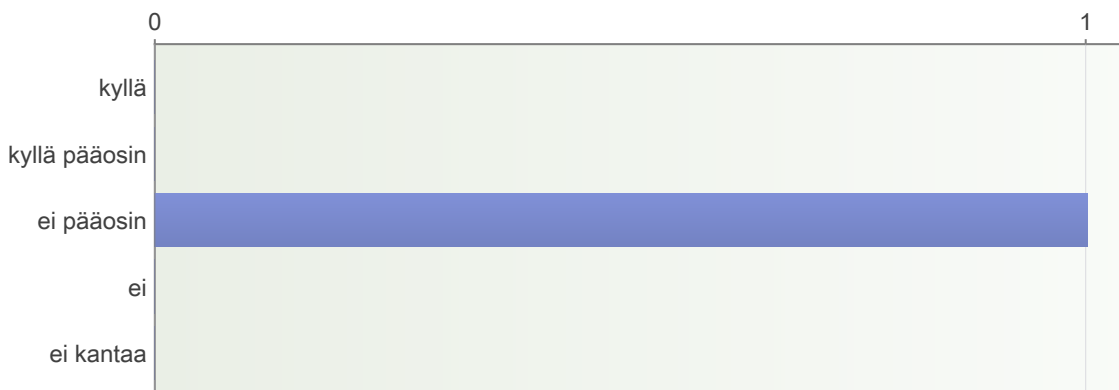
Uutena kriteerinä esitetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ovat erittäin monimutkaiset. Niiden oikeudenmukainen laskenta ja kohdentuminen eri kuntiin tulee olemaan hyvin arveluttavaa. Kun kyseessä on suhteelliselta osuudeltaan pieni erä valtionosuuksien sisällä, tulee kriteeriä yksinkertaistaa huomattavasti nyt esitetystä. Ei ole nykypäivää ja normien purkamisen edistämistä, jos kriteerien laskentaa varten joudutaan laatimaan tarkastusraportit ja käymään läpi kuntien lukuisia asiakirjoja. Työmäärään nähden ja kuntien tasa-arvon kannalta esitetyt kriteerit tulee laittaa kokonaan uuteen selvittelyyn.

Asukastiheyskertoimena on käytettävä kunnan kokonaispinta-alaa eikä maapinta-alaa perustuvaa.

Vesistöisyys aiheuttaa tutkitusti korkeampia kustannuksia palvelujen järjestämisessä ja tässä mielessä tulee käyttää aluerakennetta paremmin kuvaavaa kriteeriä.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

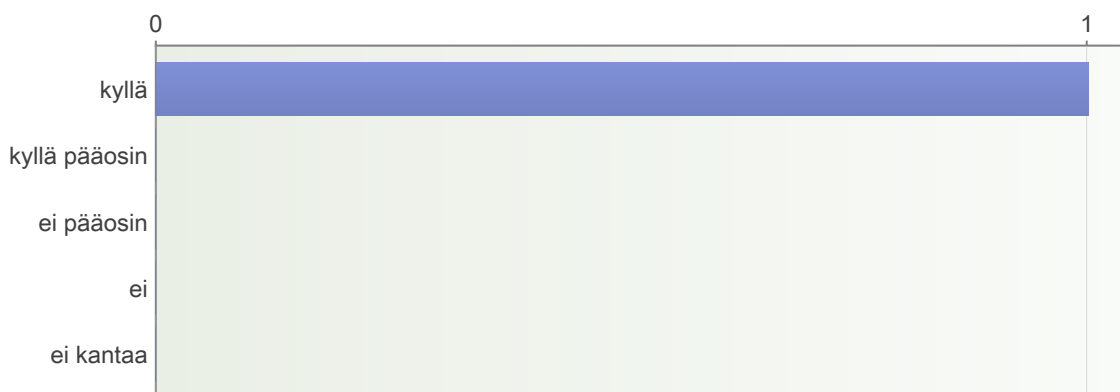
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.